

*Сучасні
заклади освіти*
МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА

Комунальний заклад
«Запорізький обласний
інститут післядипломної
педагогічної освіти»
Запорізької обласної ради

ТЕМАТИЧНА НОМІНАЦІЯ
**Інтеграція освіти і науки України
у європейський простір: здобутки,
проблеми, перспективи**

ТЕМА КОНКУРСНОЇ РОБОТИ
**Формування іншомовної
комунікативної компетентності ліцеїстів
в умовах неформальної освіти**

АВТОРИ ДОСВІДУ
Данелюк Анна Миколаївна,
вчитель англійської мови Володимирівського ліцею «Успіх»
Широківської сільської ради Запорізького району
Запорізької області
Кондрус Олена В'ячеславівна,
директор Володимирівського ліцею «Успіх» Широківської сільської
ради Запорізького району Запорізької області
Кондратюк Володимир Антонович,
менеджер програм Корпусу миру США у Київській, Чернігівській
та Черкаській областях

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК
Хаустова Олена Валеріївна,
доцент кафедри філософії та суспільно-гуманітарних наук
комунального закладу «Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради,
кандидат педагогічних наук, доцент

**Запоріжжя
2023**

ОПИС ІННОВАЦІЙНОЇ РОЗРОБКИ

«Формування іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів в умовах неформальної освіти»

Номінація: «Інтеграція освіти і науки України у європейський простір: здобутки, проблеми, перспективи»

Актуальність та перспективність

Виклики цивілізаційного суспільства ставлять перед закладами середньої освіти мету розвитку особистості, здатної навчатися впродовж життя, бути мобільною і постійно удосконалювати свої ключові компетентності, вільно конкурувати на вітчизняному та зарубіжному ринках праці. Це можливо за умови формування у здобувачів освіти іншомовної комунікативної компетентності, залучення здобувачів освіти до неформальної освіти, оскільки саме вона передбачає вдосконалення компетентностей задля задоволення особистісних та соціальних потреб, постійного самостійного оновлення компетенцій та особистих якостей; надає змогу успішно реалізовувати творчий потенціал людини. Здатність здобувача освіти ефективно взаємодіяти з носіями іноземної мови є необхідною для розвитку цілого кола ключових компетентностей та м'яких навичок, необхідних для самореалізації особистості в сучасному світі. Вивчення іноземної мови з носієм мови допомагає розвивати не лише навички спілкування, але й опановувати вміннями міжкультурної взаємодії, підвищувати рівень соціалізації, розширювати світогляд та формувати толерантність.

Закон України «Про освіту» (ст.8) визначає право кожної особистості на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти; держава заохочує до здобуття освіти всіх видів [1].

Необхідність ґрунтовного розроблення проблеми формування іншомовної компетентності ліцеїстів в умовах неформальної освіти зумовлена низкою суперечностей, які проявляються між:

- потребою суспільства в конкурентоздатних випускниках ліцеїв, які здатні до міжкультурної взаємодії, взаєморозуміння з представниками інших країн та недостатньою практичною напрацьованістю цієї проблеми в умовах закладів загальної середньої освіти;

- об'єктивно високим потенціалом неформальної освіти для формування іншомовної компетентності ліцеїстів та практично низьким рівнем її використання у практиці роботи ліцеїв в Україні;

- необхідністю вирішення проблеми формування іншомовної компетентності ліцеїстів Володимирівського ліцею «Успіх» та відсутністю технології та визначених умов вирішення проблеми в умовах формальної освіти.

Отже, об'єктивна суспільна значущість формування іншомовної компетентності учнів (ліцеїстів зокрема), визначені суперечності, недостатність теоретичного обґрунтування та практичної реалізації досліджуваних проблем зумовили вибір теми інноваційної розробки: «Формування іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів в умовах неформальної освіти», над якою працює Володимирівський ліцей «Успіх» Широківської сільської ради Запорізького району Запорізької області.

Теоретична основа розробки:

Актуальні проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності досліджено в працях А. Андрієнко, Н. Бориско, Г. Борецької, В. Гутник, Н. Жовтук, О. Кравченко, Л. Нагорнюк та ін. Англomовну комунікативну компетентність та її формування вивчають Т. Пахомова, Ю. Семенчук і ін. Проблеми неформальної освіти розглянуто у роботах Р. Бабушко, А. Гончарук, Н. Горук, Ю. Деркач, С.Зінченко, В. Левченко, Л. Лук'янової, Н. Павлік, Є. Савельєва, Д. Сидорова та ін.

Тема, зміст, мета і завдання роботи ліцея над проблемою формування іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів в умовах неформальної освіти підпорядковані орієнтирам, визначеним в державних документах про освіту: Законі України «Про освіту», Законі України «Про повну загальну

середню освіту», Державному стандарті повної загальної середньої освіти, Концепції Нової української школи, Стратегії розвитку Володимирівського ліцею «Успіх» на 2021-2025 роки.

Аналіз наукової, науково-методичної літератури з обраної проблеми засвідчує наявність цілої низки наукових розвідок з питань неформальної освіти. Проте відсутні дослідження, які розкривають роль неформальної освіти у формуванні іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів.

Новизна розробки полягає у розробленні технології формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти, її впровадженні в практику роботи Володимирівського ліцею «Успіх» Широківської сільської ради Запорізького району Запорізької області.

Практична значущість розробки полягає у тому, що розроблено й впроваджено технологію формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти; визначено та апробовано педагогічні умови, засоби, що необхідні для реалізації розробленої технології.

Розробка за інноваційним потенціалом є: комбінаторною, технологію побудовано на основі особистісно орієнтованого, компетентнісного, аксіологічного, комунікативно-діяльнісного підходів; використання технологій педагогічного партнерства, розвитку критичного мислення, інтерактивних, ігрових, проєктних технологій, що дозволяють ліцеїсту підвищити рівень іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти.

Провідна педагогічна ідея розробки: рівноправна творча взаємодія рівноправних партнерів (волонтерів, педагогів, закладів освіти, громадськості, здобувачів освіти) в процесі організації неформальної освіти дозволяє формувати іншомовну комунікативну компетентність ліцеїста.

ІНФОРМАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА МОДЕЛЬ РОЗРОБКИ

Мета розробки полягає у створенні та апробації технології формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти, яка дозволяє формувати іншомовну комунікативну компетентність ліцеїста.

Гіпотеза. Формування іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів в умовах неформальної освіти може відбуватися більш продуктивно за умов організації ефективної взаємодії рівноправних партнерів (волонтерів, педагогів, закладів освіти, громадськості, здобувачів освіти); встановлення суб'єкт-суб'єктних відносин; взаємодії з носієм іноземної мови; врахування принципів неформальної освіти (вчитися в дії, вчитися взаємодії, вчитися вчитися), етапів її організації (мотиваційного, організаційного, діяльнісного, творчого), застосування технологій педагогічного партнерства, розвитку критичного мислення, інтерактивних, ігрових, проєктних технологій.

Мета та гіпотеза інноваційної розробки обумовили необхідність постановки відповідних завдань.

Основні завдання:

- визначення сутності та структури іншомовної комунікативної компетентності ліцеїста;
- створення та апробація технології формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти;
- визначення етапів, форм, методів формування іншомовної комунікативної компетентності у ліцеїстів в умовах неформальної освіти ;
- активізація особистісної, ціннісної, толерантної міжкультурної суб'єкт-суб'єктної взаємодії суб'єктів неформальної освіти;

- залучення всіх суб'єктів педагогічного партнерства до творчого пошуку методів і засобів більш ефективного формування іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів.

Тривалість роботи над розробкою: з 2019 р. по теперішній час.

I етап – 2019 р., вивчення проблеми формування іншомовної компетентності ліцеїстів в умовах неформальної освіти та шляхів її вирішення в працях зарубіжних і вітчизняних науковців;

II етап – 2019 р. – 2021 р., розроблення технології формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти;

III етап – 2021-2023 р., апробація технології формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти, вивчення результативності проведеної роботи, підбиття підсумків.

ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ РОЗРОБКИ

У відповідь на виклики сучасності та потреби суспільства у Володимирівському ліцеї «Успіх» Широківської сільської ради Запорізького району Запорізької області розроблено та впроваджено в практику роботи технологію формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти, яку представлено на рисунку 1.

Технологія поєднує концептуальний та змістово-процесуальний складники.

Рис. 1. Технологія формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти

Концептуальна складова технології базується на теоретичних ідеях, сформульованих у фундаментальних працях дослідників неформальної освіти, формування іншомовної комунікативної компетентності, діяльнісного, компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів.

Основними концептуальними ідеями, покладеними в основу розробленої моделі є ідеї про те, що:

- сутність іншомовної комунікативної компетентності постає як інтегративне утворення особистості, яке має складну структуру і постає як взаємодія та взаємопроникнення її компонентів, ступінь сформованості яких дозволяє здійснювати іншомовну комунікацію та впливати на розвиток особистості (за О. Чиханцовою) [7];

- сутність неформальної освіти є спланованою освітньою діяльністю, що відбувається поза межами формальної освіти, не передбачає формальне оцінювання, не надає офіційної кваліфікації (Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) 2007) [6, с.67];

- неформальна освіта є простором для розширення іншомовної комунікативної компетентності, виконує наступні функції (за С. Овчаренко):

- 1) розвиваюча (спрямована на розвиток вміння самостійно вчитися, а також на сприяння саморозвитку ліцеїста);
- 2) проадаптаційна (передбачає підвищення професійної кваліфікації учасників, а також формування їхньої конкурентоспроможності, адаптацію суб'єктів до сучасних вимог ринку праці);
- 3) навчальна (спрямована на поглиблення в розширення знань, а також на оволодіння новими знаннями й предметними компетенціями, і на доповнення освітніх пропозицій);
- 4) громадянська (орієнтує на сприяння розвитку демократії, а також на формування громадянського суспільства, зростання громадянської активності її суб'єктів);
- 5) дозвіллева (забезпечує змістовну організацію і проведення вільного часу її учасників);
- 6) психологічна (забезпечує створення умов для зростання мотивації, розвитку особистості) [3];

- в умовах неформальної освіти стає можливим розвиток ціннісних ставлень (усвідомлення ролі іноземної мови як механізму глобалізації, як запоруки зручності самореалізації в умовах закордоння; ціннісне ставлення до культурних надбань різних народів, соціальної рівності; позитивне сприйняття інакшості та інтерес до культурних відмінностей; толерантне ставлення до представників різних народів і культур; запобігання проявам ксенофобії, нетерпимості і расизму) та практичних здатностей (готовність прийняти представників інших культур такими, якими вони є; знати й за потреби спілкуватися мовами інших народів; володіти навичками міжкультурної взаємодії; запобігати міжетнічним і міжкультурним конфліктам; уміти розв'язувати конфліктні ситуації та знаходити компроміси) відповідно до Програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей (2018) [4].

Формування іншомовної комунікативної компетентності визначено одним із пріоритетних напрямків розвитку у нашому навчальному закладі – Володимирівському ліцеї «Успіх» Широківської сільської ради Запорізького району Запорізької області, що передбачає досягнення наступних завдань перед закладом:

- вивчення англійської мови на поглибленому рівні;
- оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- підготовка та участь обдарованої молоді до конкурсів і змагань з англійської мови;
- участь у міжнародних мовних проєктах;
- організація партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти.

З січня 2021 року наш заклад долучився до програми Корпусу Миру з мовних проєктів для українських громад.

Змістово-процесуальна складова технології спрямована на здійснення функції неформальної освіти (мотиваційної; інформаційної;

діяльнісної; аксіологічної) для формування таких **компонентів іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів** (див. рис. 2), як мотиваційний; когнітивний; поведінковий (що містить і мовленнєву діяльність); соціально-ціннісний.

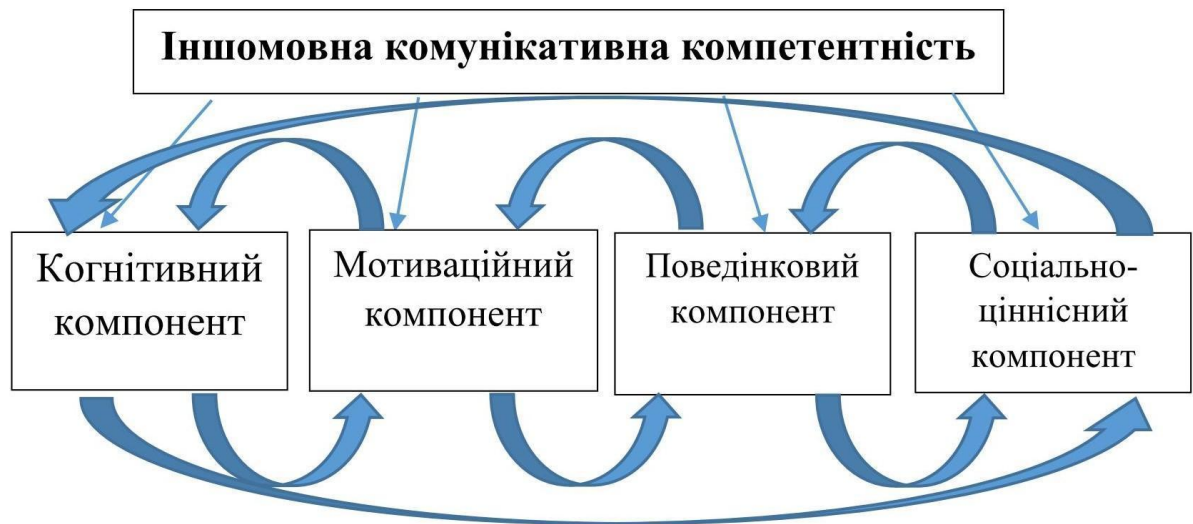

Рис. 2. Модель іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів

Було застосовано такі форми організації діяльності ліцеїстів та методи роботи, як індивідуальна, парна і групова робота з ліцеїстами; просвітницька робота, педагогічна підтримка; соціально-комунікативна діяльність ліцеїстів; ціннісно-рефлексивна практика. Виявились необхідними такі педагогічні умови роботи, як педагогічне партнерство, стимулювання суб'єктної позиції ліцеїстів; забезпечення педагогічного супроводу; модернізація змісту, форм, методів роботи. Серед ефективних методів роботи слід відзначити: комунікативний, методи особистісно-орієнтованого навчання, проблемно-пошукові, аналітико-імітативний, методи проєктного навчання, лінгвокультурний метод, ігрові методи.

Організація педагогічного партнерства українських та міжнародних суб'єктів неформальної освіти ліцеїстів відбувалась із залученням волонтера із Корпусу миру США – незалежної неполітичної нерелігійної та невійськової американської організації, заснована президентом Джоном Кеннеді в 1961 році. Місією Корпусу миру є зміцнення миру та дружби між народами світу

шляхом залучення волонтерів до роботи в різних країнах. Сьогодні волонтери продовжують традицію партнерського співробітництва.

У ліцеї волонтер Корпусу миру представив культурні цінності американського народу з його різними расами, національностями та релігіями. У процесі педагогічного партнерства волонтер навчав ліцеїстів мови та звичаїв США та вивчав мову та звичаї України, щоб повернувшись до Сполучених Штатів поділитися набутим досвідом, сприяти кращому розумінню американцями культур країн світу.

Таким чином, ліцеїсти в процесі педагогічного партнерства стали суб'єктами, від яких залежить взаєморозуміння між країнами.

Завдяки залученню до педагогічного партнерства волонтера з Корпусу миру, вдалось задовольнити потреби громади та закладу освіти у кваліфікованому педагогічному персоналі; поширювати знання про американський народ, мову, культуру серед ліцеїстів, членів громади; сприяти глибшому розумінню українського народу американцями. Коло педагогічного партнерства зображено на рис 3.

**Модель міжнародного партнерства у Володимирівському ліцеї «Успіх»
Широківської сільської ради Запорізького району Запорізької області**

**Рис. 3. Модель міжнародного партнерства у Володимирівському ліцеї «Успіх»
Широківської сільської ради Запорізького району
Запорізької області**

У 2019 р., у зв'язку з оголошенням пандемії COVID-19, волонтер Корпусу миру, Білл Олсен, як і всі інші по всьому світі, був евакуйований до США. Проте, Корпус миру в Україні продовжив співпрацю із партнерами на загальноукраїнському рівні у громадах та організаціях, де служили волонтери. Восени 2019 р. була оголошена нова програма Корпусу миру: «Пілотний проєкт з віртуальної волонтерської співпраці». Волонтери Корпусу миру отримали можливість продовжити співпрацю із Володимирівським ліцеєм «Успіх» з використанням навчальних онлайн-платформ.

Білл Олсен став одним з багатьох учасників цієї програми. Громадянин США, Білл Олсен, був волонтером у Корпусі Миру США в Україні. У 2019-2020 роках він жив і працював у невеличкому містечку Лосинівка Чернігівської області. Він закохався в Україну й сподівається повернутися в Україну з поверненням місії Корпусу миру до України. Нині, не зважаючи на складні воєнні часи та як приватний громадянин США, Білл продовжує підтримувати Україну, навчаючи українську молодь фінансової грамотності та англійській мові у мовному клубі.

Розробивши власну методику та програму роботи з учасниками мовних семінарів, Білл ставив такі цілі:

- покращити знання українських учнів з фінансової грамотності та сприяти розвитку навичок, необхідних для побудови фінансово стабільного майбутнього.

- розширити кругозір учнів щодо можливостей керування своїми коштами, планування власного бюджету, створення заощаджень, фінансового планування свого життя.

- розширити обсяг ключових понять у сфері фінансів, зможуть оперувати учні для побудови сталого фінансового майбутнього. Ввести в обіг такі поняття, як: потреби і бажання, ключові потреби, цілі, фінансові цілі, SMART цілі, бюджет, план, доходи та витрати, баланс, дефіцит та профіцит бюджету, дебет та кредит, облік витрат (Додаток 2).

Крім того, на основі власної програми, Білл Олсен розробив PowerPoint презентацію з фінансової грамотності, яку використовував під час зустрічей на платформі Zoom. Окрім знань з фінансової грамотності, він також робив великий акцент на розвитку комунікативних навичок під час занять. Він проводив заняття в інтерактивному ключі: розпочинав кожне заняття з розмови на якусь вільну тему; розказував про себе, своє місто, визначні місця в Арізоні, т. ін; ставив багато запитань учасникам занять; давав можливість кожному з учасників висловитись; використовував методичні прийоми, які сприяли залученню кожного учасника до розмови; не перебивав учасників та не виправляв помилки, щоб не демотивувати їх; перепитував, якщо щось було незрозуміло.

Етапи розвитку іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів в умовах неформальної освіти.

Мотиваційний етап. Важливим завданням цього етапу було мотивування всіх учасників взаємодії для формування іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів: мотивування та залучення волонтера, батьків, педагогів та здобувачів освіти. Відповідно до програм розвитку підтримки Корпусу Миру наш заклад першим долучився до мовного проєкту з віртуальної підтримки для українських громад. Координатором і партнером було обрано вчителя англійської мови, Данелюк Анну Миколаївну.

Після проведення опитування учнів щодо необхідності спілкування англійською мовою, було сформовано 2 групи учнів – 7-8 класів та 9-11 класів. Беручи на себе відповідальність координатора-партнера, а також організатора семінарів з волонтером, було зрозуміло всю складність самого процесу занять. Тому головним завданням педагога-партнера на цьому етапі було: вивчення провідних мотивів ліцеїстів, надання інформації волонтеру для врахування провідних мотивів здобувачів освіти, очікувань батьків та учнів; застосування різних педагогічних прийомів та форм роботи, що підвищують мотивацію, дозволяють налагодити взаєморозуміння всіх учасників партнерської взаємодії та відчувати комфорт, зацікавленість під час

спілкування. Знаючи всі особливості дистанційного навчання, рівень підготовки ліцеїстів та їх індивідуальні особливості спілкування, координатором було використано інтерактивні програмні можливості онлайн платформ. Проте під час першого заняття стало очевидно, що методика волонтера не потребує додаткових ресурсів. Тобто, форма роботи була спланована таким чином, щоб мовна практика була ефективною і цікавою, а кожна дитина отримала достатньо уваги для досягнення комунікативної мети та власних потреб у спілкуванні. Отже, роботу було організовано на засадах співпраці та взаєморозуміння. Тобто:

- Увага волонтера та партнера спрямовувалась до учасників, їх активного залучення до процесу спілкування, викликаючи у них почуття успіху, руху вперед, розвитку, а також почутті поваги до кожного.

- Використовуючи всі комунікативні засоби, партнер, як вчитель англійської мови, допомагала учасникам стати впевненими у тому, що комунікативна мета буде досягнута, а розмовна тема добре вивчена.

- Для подолання труднощів у побудові розширеного монологічного висловлювання використовувались опори – опорні питання, які виступали у ролі плану-підказки для розгорнутої відповіді. Ці теми транслиувались під час семінарів на екрані.

- Участь та ідеї відповідей носили добровільний характер. Тобто, кожний учасник будував свої відповіді, виходячи з власного досвіду, знань, вмінь і навичок володіння іноземним спілкуванням. Кожний учасник міг відмовитись від відповіді або ж звернутись за допомогою до координатора. Крім того, кожен учасник міг ставити будь-які питання волонтеру щодо життя у США та власного досвіду волонтера.

- Теми засідань не завжди мали програмовий характер. Оскільки учасниками були ліцеїсти з різних класів, то тематика засідань носила випереджальний характер. Тобто, координатор включала більш складний матеріал, але вивчати його починали під час попередніх підготовчих занять у

позаурочний час. А це, в свою чергу, сприяло результативному застосуванню набутих знань під час шкільних уроків.

- Опрацювання тем програми занять відбувалось на основі індивідуального підходу та індивідуального спілкування за участі всієї групи учасників. Тобто, ставлячи запитання, волонтер давав можливість висловитись кожному учню, а інші учасники могли аналізувати почуте, здійснювати самоаналіз та готуватись до своєї відповіді, доповнювати, погоджуватись чи не погоджуватись з почутим. Таким чином, відбувалась міжкультурна взаємодія та обмін різними точками зору на одну і ту ж саму проблему.

- До підготовки тем партнер Анна Данелюк допомагала учасникам підходити творчо. Тобто, використовувати ідеї з власного досвіду, уяву, мовну і мовленнєву здогадку, досвід прочитаного і почутого під час уроків.

- Велику роль в організації ліцеїстів відіграли їх батьки. Організуюючи групи, координатор проводила роботу з батьками щодо необхідності участі у проєкті, перспективах і можливостях. Після кожного циклу семінарів вона робила відповідний звіт про результати проходження дітьми курсу.

Таким чином, співпраця всіх учасників та особистісне ставлення до кожної дитини сприяло тому, що кожний і кожна зміг відчувати до себе повагу, толерантне ставлення, власну значущість і необхідність. В будь-який момент кожний учасник міг звернутись за допомогою до координатора.

На початку співпраці семінари складали 3 денні Zoom-зустрічі за задалегідь складеною Біллом програмою і переліком тем та питань (див. Додаток 1).

На початковому етапі онлайн семінарів було проведено опитування щодо труднощів участі в проєкті. 25 учасників молодшої і старшої груп та вчителів дали відповіді на запитання щодо складнощів та можливих змін у організації самих семінарів. Як видно з даних результатів опитування, 40% опитаних мали проблеми з розумінням мови, у зв'язку з обмеженим словниковим запасом, 60% опитаних відповіли, що для них є незвичним швидкий темп і тембр мовлення волонтера. 90% учасників мали власне внутрішнє хвилювання, яке заважало працювати у повну міру власних сил. 20% відповіли, що не знають всіх реалій та лінгво-культурологічних особливостей США, тому потребують більших роз'яснень.

Організаційний етап. Зробивши акцент на вирішенні труднощів з метою їх подолання, Анна Данелюк готувала учасників заздалегідь у позаурочний час до зустрічей. У свою чергу, Білл сповільнював темп, перефразовував сказане, робив акцент на фактах з життя США та культурних відмінностях. Тому в процесі проходження проєкту учасники стали рідше звертатись до координатора Анни Данелюк за допомогою, самі почали допомагати один одному у пошуці правильної фрази чи перекладу слова.

Усі онлайн зустрічі розпочинались о 18:00 за Київським часом, враховуючи часові відмінності між країнами. Кожне заняття тривало одну астрономічну годину. Партнер Анна Данелюк розпочинала семінари вчасно, долучаючи всіх учасників групи до заняття. У перший день занять волонтер розповідав про себе, своє життя, життя у Арізоні, ділився світлинами з життя в Україні під час волонтерської роботи та цікавих місць у своєму рідному містечку Флагстафф. У свою чергу, учасники також розповідали про себе, свої родини, ділились світлинами та ставили додаткові питання Біллу.

Оскільки учасники знайомились з волонтером безпосередньо під час першого заняття, Анна Данелюк допомагала учасникам підготувати питання та скоригувати тематику розмовних тем. Другий та третій дні занять складали розмовні теми з різних сфер життя. Волонтер пропонував тему, звертаючись до кожного учасника, ставлячи кожному питання та даючи власну відповідь на поставлене запитання. Види діяльності чергувались таким чином, щоб всі учасники могли поставити власні питання волонтеру, тобто, заняття розпочиналось з цікавої розповіді волонтером про життя в США. Далі учасники працювали над першим колом тем, потім учасники ставили запитання Біллу. Кінець зустрічі знаменувався відгуками учасників про обговорене та планування на наступне заняття. Весь хід роботи відбувався під контролем та за участі координатора.

Діяльнісний етап. Побачивши, що спілкування англійською із носієм мови допомагає ліцеїстам подолати страх до говоріння англійською, Анна Данелюк звернулась з пропозицією до менеджерів з програм Корпусу миру щодо подальшої співпраці на постійній основі. Тому було вирішено проводити зустрічі із неформального спілкування на різні теми. Разом з Анною Данелюк та координатором від Корпусу миру була розроблена та відпрацьована методика проведення таких зустрічей. На прохання самих ліцеїстів було збільшено кількість зустрічей – кожного місяця відбувались мовні чотириденні семінари. Для кожного циклу семінарів партнер Білла, Анна Данелюк, розробляла й узгоджувала з Біллом програму проведення зустрічей. Орієнтуючись на програмні вимоги, вимоги мовних конкурсів та творчих змагань (Всеукраїнські учнівські олімпіади з іноземних мов, «Гринвіч», «TOEFL iBT® Speaking Practice Questions», тематику засідань складали не лише загальні теми, близькі до програми навчання українських школярів, але й багато сучасних і важливих питань, таких, як: «Спорт», «Здоров'я», «Подорожі», «Сучасні винаходи», «Культура та етика» та ін. Учасники мовного клубу протягом однієї години обговорювали важливі теми, задавали Біллу різні несподівані запитання та навчались діяти в невідомих

мовних ситуаціях. Захоплюючі дискусії допомогли дітям не лише тренувати англійську, але й чудово провести час у дружньому спілкуванні. В результаті вони стали більш впевненими у своїх знаннях і вміннях.

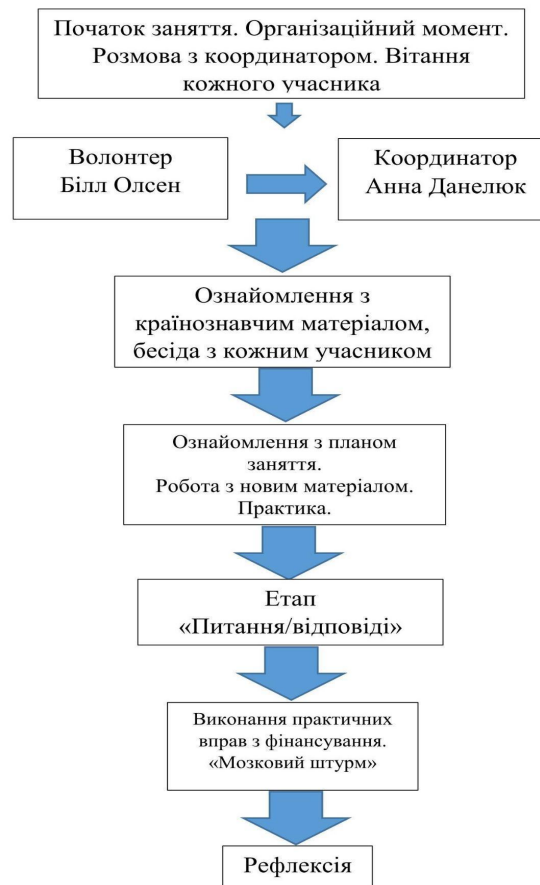
Окремий інтерес складає питання організації онлайн практики для вчителів, оскільки професія вчителя – є однією з найскладніших професій. До вчителя завжди більше вимог та більше уваги, адже він дає дорогу в життя майбутнім поколінням. Сучасний вчитель – це не просто людина, яка навчає предметам. Це тьютор, ментор, беззаперечний лідер і джерело найсучасніших методів і методик. На сьогодні особлива увага приділяється вчителям іноземних мов, оскільки від них залежить, чи відчує себе учень партнером у спілкуванні іноземною мовою, чи зможе підтримати розмову в іншомовному середовищі поза межами шкільного класу й шкільної програми. Саме тому сучасні мовленнєві компетентності вчителя повинні відповідати найвищим стандартам сучасної освіти. Без сумніву, відвідуючи курси підвищення кваліфікації, фахові семінари та вебінари, вчителі отримують велику кількість теоретичних знань, які реалізують на практиці в рамках шкільного уроку, програми чи рекомендацій. Однак практичні навички спілкування, які є ключовими для вчителя-мовника з носіями іноземної мови – це, мабуть, найважливіша складова професії вчителя іноземної мови. Організація роботи через Zoom сервіс – це чи не єдиний шанс до самовдосконалення та саморозвитку у наші дні. За словами вчителів, організація таких семінарів мала великий вплив на їх комунікативні навички та світогляд. Біл дійсно допоміг самовдосконалитись та поспілкуватись у неформальній атмосфері.

Так само, як і для школярів, разом з Біллом було складено програму для вчителів, опрацьовано всі організаційні моменти та проведено попередні підготовчі онлайн зустрічі українським партнером Анною Данелюк (Додаток 1).

Творчий етап. У 2022-2023 році учасники мовного клубу та вчителі долучились до другого проєкту – «Фінансова грамотність». Не дивлячись на постійні тривоги, сирени та обстріли, здобувачі освіти та вчителі змогли

пройти курс «Фінансової грамотності», розробити власні проєкти з фінансового планування та змінити своє ставлення до фінансів в цілому (Додаток 3).

Оскільки фінанси - це окрема галузь для вивчення та опрацювання, то, відповідно, іншомовне спілкування з фінансів потребує знань термінології. Вся термінологія та орієнтовна модель і методика засідань «Фінансової грамотності» опрацьовувалась Анною Данелюк разом з учасниками заздалегідь. Вона добирала відповідні справи і завдання на засвоєння нових термінів, орієнтуючись на програму, розроблену Біллом. Так само, як і під час засідань мовного клубу, у перший день занять з фінансової грамотності Білл розповідав про себе, знайомився з учасниками для розуміння того, яким чином співпрацювати з учасниками. Другий - четвертий дні - відбувалось навчання з поводження з кредитами, ознайомлення з поняттями «бюджет», «позика», «планування витрат» та ін. Ознайомлення з фінансовим матеріалом відбувалось у розмовній невимушеній формі. Білл розпочинав з прикладу, задачі або мозкового штурму для певного поняття. Спочатку адресатом була координатор, а потім - всі інші учасники для більш глибокого розуміння матеріалу та аналізу того, що було презентовано. Кожний учасник детально обговорював нові поняття, кожен мав змогу зробити висновки та перепитати щодо розуміння матеріалу, що вивчається. Оскільки заняття тривало одну астрономічну годину, то Білл також виокремлював час на інші види діяльності - країнознавство, питання/відповіді, знайомство з корисними фінансовими програмами. Кінець заняття ознаменувався рефлексією та плануванням наступного дня. На малюнку 4 можна відслідкувати схему заняття та взаємодії.

**Рис. 4. Схема заняття «Фінансова грамотність»
та взаємодії учасників**

Для того, щоб знання виявились ефективними, всі учасники, включаючи партнера Анну Данелюк, виконали проєктні роботи з набутих знань (Додаток 3). Всі учасники мали прорахувати кількість витрат, необхідних для здійснення певної мрії та описати покроковий алгоритм дій, використовуючи вивчені поняття та термінологію. Всі проєктні роботи надсилались заздалегідь на електронну адресу волонтера. А під час заключного заняття кожен з учасників мав змогу захистити свій проєкт.

Результативність інноваційної розробки

У результаті впровадження в практику ліцею розробленої технології, виявилось, що ефективність вивчення англійської мови підвищилася, про що свідчать зрушення у когнітивному та поведінковому (що містить мовленнєвий) компонентах іншомовної комунікативної компетентності. Здобувачі освіти (100% ліцеїстів, які брали участь у роботі) відмітили

зростання мотивації до вивчення іноземної мови (мотиваційний компонент). 9 учнів покращили свої результати оцінювання та підвищили оцінки до високого рівня, 6 учнів покращили оцінювання в межах високого рівня (когнітивний, поведінковий компонент), сформованості мовної і мовленнєвої здогадки, розширенні лінгво-культурознавчого кругозору, зміненні ставлення до самих себе та власної освіти, долученості до міжнародної співпраці та партнерства разом з колишніми волонтерами (соціально-ціннісний, поведінковий компонент).

Проект зі спілкування англійською мав величезний успіх серед школярів та дорослих у громаді. Аналіз даних щодо ефективності участі в проєкті показав 100% результат ефективності – всі учасники відмітили позитивний результат. За словами самих учнів та дорослих, розуміння мови стало простішим, легше відповідати і ставити запитання, розширився кругозір та словниковий запас учнів.

1. Чи підвищилось усвідомлення ролі іноземної мови для самореалізації в умовах закордоння та в Україні?
2. Чи відбулося зростання ціннісного ставлення до культурних надбань різних народів, соціальної рівності?

3. Чи з'явилося більш позитивне сприйняття інакшості людей?
4. Чи зріс інтерес до культурних відмінностей?
5. Чи підвищилось толерантне ставлення до представників різних народів і культур?
6. Чи сформувалось негативне ставлення до проявів ксенофобії, нетерпимості і расизму зросла готовність прийняти представників інших культур такими, якими вони є?
7. Чи підвищився рівень знань і потреб спілкуватися мовами інших народів?
8. Чи зріс рівень володіння навичками міжкультурної взаємодії?
9. Чи зросли здатності запобігати міжетнічним і міжкультурним конфліктам?
10. Чи підвищились уміння розв'язувати конфліктні ситуації та знаходити компроміси?

Учасники мали багато «маленьких перемог» – хтось став учасником і переможцем мовних конкурсів – 8 учнів стали переможцями районного етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з англійської мови, двоє учнів стали претендентами на участь в обласному етапі олімпіад (2021-2022 навчальний рік), деякі учні доєдналися до інших мовних проєктів (троє учнів долучилися до міжнародного проєкту ENGin), але у всіх учасників відбувся емоційний контакт з Біллом. Часом вони вже забували, що спілкуються англійською, бо їх захоплювала сама розмова (Додаток 4).

Всі учасники покращили вміння спілкуватися англійською. Подолано мовний бар'єр. У декого ці зустрічі стали ключовим моментом у подоланні страху говорити англійською, розширився кругозір, уявлення про життя у США та цікаві місця в Арізоні. Завдяки тому що вдалося побудувати особисті дружні стосунки, Білл готовий продовжити співпрацю з нашим навчальним закладом на правах приватних осіб.

Крім того, напрацьована методика та програма була апробована і іншими закладами освіти серед здобувачів професійно-технічної та вищої освіти при Хмельницькому національному університеті (партнер – Басистий Вадим Віталійович).

У 2021 році ліцеїсти нашого закладу взяли участь у підготовці матеріалів про співпрацю з Біллом Олсеном у номінації [Peace Corps Lilian Carter Award](#). Разом з українським партнером вони підготували власні розповіді про участь у проєкті. З умовами участі та відеоматеріалами можна ознайомитись за покликаннями: <https://www.peacecorps.gov/awardnomination/> та https://youtu.be/BHYywZz5_qk.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ РОЗРОБКИ ДО МАСОВОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Технологія формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти, яка розроблена та апробована у Володимирівському ліцеї «Успіх», може бути рекомендована до впровадження в умовах загальної середньої освіти за умов творчої взаємодії, взаєморозуміння рівноправних партнерів, дотримання поетапності її впровадження.

Висновки. Розроблена та впроваджена в практику роботи Володимирівського ліцею «Успіх» технологія формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості, волонтерів і здобувачів освіти виявилась результативною.

Розуміючи сутність іншомовної комунікативної компетентності ліцеїста як інтегративне утворення особистості, яке має складну структуру і постає як взаємодія та взаємопроникнення її компонентів, ступінь сформованості яких дозволяє здійснювати іншомовну комунікацію та впливати на розвиток особистості (за О. Чиханцовою) [7], організовано педагогічну співпрацю для розвитку таких її компонентів як когнітивний, мотиваційний, поведінковий, соціально-ціннісний.

Створено та апробовано технологію формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах неформальної освіти на засадах педагогічного партнерства педагогічної та батьківської громадськості,

волонтерів і здобувачів освіти, яка складається з концептуального та змістово-процесуального блоків, дозволяє на основі засобів неформальної освіти розвивати чотири компоненти іншомовної комунікативної компетентності.

Визначено етапи організації роботи для формування іншомовної комунікативної компетентності у ліцеїстів в умовах неформальної освіти (мотиваційний, організаційний, діяльнісний, творчий) необхідні форми й методи роботи з ліцеїстами та взаємодії партнерів.

У процесі організації роботи активізовано особистісну, ціннісну, толерантну міжкультурну суб'єкт-суб'єктну взаємодії суб'єктів неформальної освіти, яких залучено до творчого пошуку методів і засобів навчання за розробленими партнерами програмами, що дозволило досягти впевнених зрушень у сформованості іншомовної комунікативної компетентності ліцеїстів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту». Публікації: Голос України, 27.09.2017– / № 178-179 /; Відомості Верховної Ради України від 29.09.2017 – 2017 р., / 38-39 /, стор. 5, стаття 380
2. Марчук А. В. Андрагогіка : навч. посібн. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с.
3. Овчаренко С.Г. Неформальна освіта – необхідний елемент сучасної освітньої системи [Електронний ресурс] / С.Г. Овчаренко. – Режим доступу: <http://www.dialog.lviv.ua/files/champions-final-conference.pdf>
4. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей. *Рідна школа* 2021. N 1/2. С. 10-31.
5. Рекомендації Асамблеї Ради Європи 1437 (2000) «Про неформальну освіту». — Режим доступу : <http://coe.kiev.ua/bul/bul9/text30htm>
6. Федоруц М. В. Соціально-педагогічні умови формування соціальної компетентності старшокласників засобами неформальної освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2021. 370 с.
7. Чиханцова О. Роль іншомовної професійної комунікаційної компетенції під час оволодіння фахом у ВНЗ. Освіта регіону. Політологія і психологія комунікації. № 4. 2016 р. URL: <http://social-science.com.ua/article/695>

Програма роботи мовного клубу English Conversation

DAY 1

Topic for discussion.

- Introduction – Who am I ?
- Name, Age
- Where I was born, my hometown, where do I now live ?
- Who are members of my Family (brothers, sisters, father, mother, etc.)
- Things I enjoy (e.g. music, sports, cooking, etc.)

DAY 2 & DAY 3

Topics for discussion

1. What is your favorite holiday? Why? Have your activities during this holiday changed since you were younger? How did they change?
2. What are the five most important decisions in a person's life?
3. Tell me about your family. How do members of a family support each other? Who has the most power in the family and why does that person have the most power?
4. What was your most memorable birthday? What made it memorable?
5. Would you prefer to live in cities or small towns/villages? Which is better and why?
6. How is attraction different than love? Why do you think some people fall out of love?
7. What do you (or did you) struggle with most as a student? What is the hardest thing about being a student in Ukraine? Why?
8. What makes you unique? Is it OK to dress and look different than other people or should you dress and look the same as other people? What are some things you do or don't do to blend in?
9. How would you define fast food? Do fast foods taste good or bad? Why? Can you name any healthy fast food?

10. Is it important for people to follow the news? Why? What is the source of your news?

Adult Group

DAY 1

- Introduction
- Who am I?
- Name, Age
- Where I was born, my hometown, where do I now live?
- Who are members of my Family (brothers, sisters, father, mother, etc.)
- Things I enjoy (e.g. music, sports, cooking, etc.)

DAY 2 & DAY 3

Topics for discussion

1. What is your favorite holiday? Why? Have your activities during this holiday changed since you were younger? How did they change?
2. What are the five most important decisions in a person's life?
3. Do you like travelling? How would you plan your trip? Where would you go? With whom would you go? Why? Would you travel more for adventure, to learn, or to see historical sites?
4. Tell me about your family. How do members of a family support each other? Who has the most power in the family and why does that person have the most power?
5. Think of a powerful childhood memory. How did you feel at that time? How does the memory affect you when you think about it today? What feelings –smell, taste, etc. can bring that memory for you?
6. Would you prefer to live in cities or small towns / villages? Which is better and why?
7. What do you (or did you) struggle with most as a teacher? What is the hardest thing about being a teacher in Ukraine? Why?
8. What makes you unique? What are some things you do or don't do to blend in?

9. What activities do you find enjoyable when you are by yourself? Why is this activity so enjoyable to you? How often do you spend time by yourself? Do you feel it is important to have time alone? Why? Have you ever been afraid to spend time by yourself?

10. Do you keep to a healthy lifestyle? What is your idea of a healthy lifestyle? Can a person who is not healthy still be happy? Can you name any healthy fast food?

11. Is it important for people to follow the news? Why? What is the source of your news?

12. Do you think exercise should be an important part of every person's life? Do you play any sports? Dance? Go jogging? Do you like exercise? Can you see any difference in the people around you who do or do not exercise? What are the benefits of regular exercise?

13. What is your favorite season and why? What do you like to do in this season?

14. What is your favorite book? Do you enjoy reading? Who is your favorite character? If you could be a character in any book you have read, whom would you choose? Why?

15. Some people believe it is important to share wisdom with future generations so that they avoid making the same mistakes. Do you agree? What life lessons would you like to share?

16. Do you think the "traditional" roles of men and women are changing in Ukraine? How have men's roles changed? What new roles do they have? How about women? What's changed with them? Do you think these roles should change to meet the needs of present times? Why?

17. Can you cook? What do you like to cook? What is your favorite dish?

18. People usually play music that reflects their mood. What genre of music do you usually listen to? What type of music do you listen to in different emotional states? Do you think music allows you to deal with your emotions?

19. Health is essential to a high quality of life. What are some good and bad habits you have? What is the most important thing to remember about healthy living? What could you do to help improve the health of others?

20. How important is friendship to you? Describe the character of your best friend. Can people be happy without friends? Why or why not? Which is more important to you: love or friendship?

Програма Financial Literacy

Financial Literacy

Knowledge will save your Money

Flagstaff Arizona, USA

Elevation = 2,100 meters

Please Introduce Yourself

- Name
- Home Town
- Things you enjoy (e.g. music, sports, cooking, etc.)

Financial Literacy - Agenda

- Day 1
 - Spending – Needs vs Wants
 - SMART Goals
 - Budgets
 - Where will you keep your money?
- Day 2
 - Opportunity Cost
 - Savings & Compound Interest
 - Record Keeping
- Day 3
 - Selecting a Loan
 - Salary Card vs Credit Card
 - Good vs Bad Debt
- Day 4
 - How should Government spend your tax money?
 - Discuss Student Home Project
 - Student dream and 4 goals to achieve that dream
 - How will Financial Literacy knowledge change student behavior and what benefits will student receive after behavior is changed ?

Додаток 3

Проектна діяльність в рамках Фінансової грамотності

Financial Literacy - Home project

- Due – Friday 25 September before 19:00 Kyiv Time
- Email to bolsen524@gmail.com
- Describe your dream – any dream. Complete table with four goals to achieve your dream.

My Dream – Have a Halloween party with friends

Goals – What do I need to accomplish	When will I complete this Goal	Is this a Financial Goal - Yes or No ?	How much will it cost to compete this Goal ?	How Much will I need to Save ?
1. Create the menu	23/10/2020	No	UAH 0	UAH 0
2. Buy the food on the menu	27/10/2020	Yes	UAH 3,500	UAH 2,000
3. Reserve the room for party	25/10/2020	Yes	UAH 500	UAH 500
4. Email party invitations	28/10/2020	No	UAH 0	UAH 0

My dream is to buy Christmas present (an oven) for my mother

Goals – What do I need to accomplish	When will I complete this Goal	Is this a Financial Goal - Yes or No ?	How much will it cost to compete this Goal ?
1. Choose the model in the Internet	20/12/2022	No	UAH 0
2. Find the shop with sales by the Internet	20/12/2022	No	UAH 0
3. Reserve the oven	20/12/2022	No	UAH 0
4. Go to the shop to buy the oven by car - gas – 2 L - oven	23/12/2022	Yes	38x2=76 UAH UAH 2,500 TOTAL=2,576 UAH

Додаток 4

Відгуки учасників

Вікторія, 16 років

Привіт! Мене звати Вікторія, мені 16 років. Стосовно зустрічей Мовного клубу хочу сказати, що, особисто для мене, вони дали достатньо видимі результати. Білл допоміг мене більше говорити, не бути закритою і вільно розмовляти на англійській мові, тому дякую йому і всім, хто був присутній на цих незабутніх зустрічах. Це була унікальна можливість отримати той безцінний досвід і особисті враження від простої життєвої розмови. Ще раз велике дякую!

Данііл, 13 років

З приводу мовного клубу хочу сказати, що це насправді досить цікава група, було справді корисно просто поспілкуватися з носієм та дізнатися щось нове. Біл, дуже цікава людина, з ним приємно як спілкуватися, так і вивчати щось нове. Найкраще те, що він може досить легко знайти спільну

мову, підтримати або дати пораду. Особисто мені проєкт допоміг практикою у спілкуванні, та порадами від старших людей, особливо про фінансову грамотність.

Був дуже радий приймати участь і хотілося б повернутися до практик якомога швидше.

Анастасія, 13 років

Вітаю! Мене звати Анастасія, і я учасник Мовного клубу, який став для мене чимось більшим, ніж просто проєкт.

Декілька років тому, коли мій рівень англійської був невисокий, я познайомилася з Білом та дуже нервувала. Я очікувала, що у нас будуть великі проблеми у спілкуванні, але порозмовлявши з ним 1 годину, я зрозуміла, що це дуже хороша людина!

Я взяла участь з такими ж підлітками, з якими я відрізнялася лише віком, тому я почувала себе більш спокійно, бо була не одна. Також, з нами була Анна Миколаївна – наш партнер, який завжди нам допомагав під час розмови.

Окремої уваги заслуговує сам волонтер, Біл Олсен. Це прекрасна, хороша та добра людина, з теплим серцем та розумінням до нас. Він завжди розповідав нам багато цікавого з його життя, про його подорожі в Україну та ін. Біл залюбки відповідав на наші питання, не забуваючи про нашу думку. Також, завдяки йому ми дізналися багато важливих речей про фінанси! За усі ці роки він став для мене справжнім другом, з яким можна поговорити про усе, не боячись осудження.

Мовний клуб зайняв вагоме місце у моєму серці, тому що на зустрічах дійсно було цікаво та приємно знаходитись, а головне, – корисно. Завдяки цьому проєкту мій рівень англійської мови став набагато краще, як і моральний стан.

Я дуже рада, що отримала цей незабутній досвід, який дуже допоміг мені у вивченні англійської, розмовляючи з носієм, та, в цілому, у

знаходженні нового друга. Я дякую усім – Анні Миколаївні, Білу та учасникам, з якими я відчувала себе собою.

Олена, 46 років

Одним із важливих етапів вивчення англійської є розмовна практика. Скільки б ми не вивчали мову, ніщо не дасть такого ефективного результату, як спілкування з носієм мови – з людиною, яка досконало володіє рідною мовою. Розмовна англійська особливо важлива, адже вона показує рівень наших практичних навичок у використанні мови.

Завдячуючи координатору групи Анні Данелюк, у 2021 році ми мали чудову можливість поспілкуватись з Білом Олсеном, волонтером із США, на цікаві теми протягом 1,2 та 3 циклів зустрічей, а саме: про себе та родину, про улюблені свята та подорожі, про життя в місті та в селі, про свою унікальність та багато іншого. Жива комунікація дала змогу більше дізнатися про звички та побут американців, а це – додатковий інтерес та мотивація до навчання.

А четвертий цикл, на відміну від попередніх, стосувався фінансової грамотності. Ми мали гарну нагоду дізнатися більше про заощадження, депозити, прості та складні відсотки, про облік надходжень та витрат. Члени клубу на прикладах, наведених Біллом, побачили важливість фінансових записів, а саме, щоб стало зрозумілим, де варто скоротити витрати, якщо це необхідно, або куди треба направити більше грошей. Я прийшла до висновку, що, навіть ставлячи перед собою якусь ціль, важливо розуміти її вартість, свою змогу, визначитись у часі досягнення мети та заощадженнях. Ці зустрічі змусили мене замислитись та змінити своє ставлення до грошей.

Під час усної розмови англійською я менше думала про граматику, а більше про взаєморозуміння. Знання і навички проявляли себе самі. Цікаво було почути саме вимову носія англійської мови. У захоплюючих діалогах зникло питання про те, як можна практикувати розмовну англійську, і почалася практика як така. Спочатку я відчувала хвилювання, якусь

психологічну перепону, але поступово, за підтримки колегами один одного, поступово з'явилась впевненість в процесі спілкування з Біллом.

Така онлайн-практика англійської з носієм дала мені впевненості у собі та змусила задуматись про сайти, де можна поспілкуватися з носіями англійської мови.

Щиро дякую Біллу Олсену та Анні Данелюк за таку унікальну практику!

Тетяна, 37 років

Я поринула у проект мовного клубу 2 роки тому, спочатку було ніяково, невпевненість, мовний бар'єр, боязнь «ляпнути» щось неправильно, але наш наставник-волонтер підкупив невимушеною поведінкою, як добрий чарівник, не дарма він нагадує мені Гендальфа з мого улюбленого фільму, підтримував всі наші спроби говорити, вислуховуючи кожного з приємною посмішкою, ставлячи навідні питання тим самим розслабляючи співрозмовника. Щодо мене, можливість спілкування іноземною мовою з носієм, це те що не вистачає у моїй професії, адже розвивати та покращувати навички викладання можна якраз таким чином. Низький уклін та велика шана Білові за співпрацю!

